

Нарт делкән бәәдл

Европд төвкнүн бәәлгнә лавта хаалгынә

Атомн болн водородн селм келгынг, сбрлгынг болн олзлгынг ууруллгнә төлә, атомн дәәнә аамшгәс гетллгнә төлә кегч джисән нарт делкән цуг орн-нутгудар улм-улм брглжәд йовна. Западнгерманск государствәр эн джисән—эднә газр деер американск ядерн болн ракетн селмин базмуд гарггх зуран бмнәс олн-әмтнә ноолдаг улм кучлгнә дуудвртагвар делгрдж кегддә йовна. Тним базмуд гаргггынг нег мбсддж бурушалж, нуурт йовгч общественностин гарггч олн улс, Европин гол дунд „атом уга“ зон бурдәхин туск селвгт багтхмн гидж западн орн-нутгин гардачирас некджәцхәнә.

Тним зон гарггхмн гидж бгсн Польшин селвгт, Польш, Чехословак, Германә Демократическ Республик болн Германә Федеративн Республик эврәннә газрмуд деерән ямаран чигн атомн болн водородн селм бәәрлүшго болдж, ним селмс кешго болдж даалггвр авхнә хәләгджәнә. Зу гар сай улста сай шаху квадратн километр бәәртә ним зон гаргггдсн болхла, северо-атлантическ блокин чледүдин болн Варшавск бооцанд орлцачирин зертә-зевтә чидлмүд нег-негнүрн збрлцдж зогсджах Европин гол дунд атомн дәәлдән болх аамшгәс гетлгх билә.

„Атом уга“ зон бурдәхин туск селвлә кучлдән збрләрджәхиннә тускар Чехословакии болн ГДР-н правительствс келцхәв. Болсн бийнә, Западн Германия болн западн нань чигн зәрм орн-нутгудиг залгч улс, төвкнүн бәәлгынг харсгч эн зураг бурушадж, Европин атомн болн ракетн базмудин гөлмәр төгәлүлдж орхар седджәх элнә седвәрт тер саалтг болх гидж тооджацхана.

Атомн селм уга зон

бурдәхин туск селвгиг Советск правительствс кучлднә дөннәнджәнә. Эн селвгиг кучлдсн болхла, нарт делкән бәәдл эн айта гидг нилчән халдадж, зер-зевиг агсгггнәс гарггхин төлә туста аргыннә хәәхд чигн, нарт делкән наадк бдрбурин төрмүдиг эвинь олдж хагълхд чигн туста таал учрах билә гидж Советск правительствс, февралин 19-д кесн эврәннә герчллгнәдән дакн шинәс темдггддж келджәнә. „Атом уга“ зонд орлцджах государствс даалггвр авсн деерән, ядерн болн ракетн селмтә орн-нутгуд бас цуггвар, деер келгдсн зона статусиг (положениг) кундлджәхиннә тускар бий деерән чинртә даалггвр авцхәк збвтә, тер зонд орджах государствсин газриг—атомн, водородн, ракетн селм олзлх бәәрдн төруц орлцулдж болшго газр гидж Советск правительствс тоолджана. Кемрджән США-н, Великобританә болн Францин правительствс бий деерән тним даалггврмуд авх збвән бгсн цагт, тним даалггвр авхдан Советск Союз белн гидж герчллгнәд темдггддж келгдджәнә.

„Атом уга“ зон бурдәхин туск төрәр Советск Союзин бәрджәх бәрциг, төвкнүн бәәхдән дурта общественность болн газдин орн-нутгудин барин кесг орган сәәнәр дөннәнджәцхәнә. Эн төрин тускар Советск правительствин кесн герчллгнә—нарт делкә чинвртә бәәлгынг сулдуллгнүр кегч шин, эрки чинртә ишклл болджана гидж италянск „Унита“ газет темдггддж бичджәнә.

Корейск төриг нииггәр хагълхин тускар

Корейиг нииггәр негдүллгнә тускар февралин эклцәр Корейин Олн-әмтнә Демократическ Республикин правительствин орулдж бгсн селвг—Корейск төриг шулугвар не-

гинь олдж, Дальн Востокин бәәдлгиг ясурулхд лавта чик хаалгыннә зааджана. Баячулин кесг газетсин болн журналмудин бийснә энүг чик гидж итклжәцхәнә. Тнигдә, Японск „Майници“ газет иигдж бичджәнә: Корейин Олн-әмтнә Демократическ Республикин правительствин селвгт келгдсәр, Корейин хойр аньгәснә цуг газдин орн-нутгудин цеггүлиг гарггәд, цуг Корейин сунгггвр кесн болхла, „орн-нутгиг негдүллгнәд гол белдвр“ болдж гархлә. „Эн селвгиг пропагандистск ишкдл гидж тоолсн чик биш болх“ гидж газет темдггддж бичджәнә.

Февралин 19-д Китд Корей хойрин хамдан кегч герчллгнәд гар-тәвлгнә—Корейини кевәр негдүлхд, Корейин Олн-әмтнә Демократическ Республикин правительствс, тер мет Китдин Олн-әмтнә Республикин правительствс үнн седкләри гүджджәхиг герчллж зулуджәнә. Сән дурар ирсн Китдин олн-әмтнә герчнр 1958 джилин чилгч күртл Северн Корейәс кучлдән гархар шиилснә тускар тер герчллгнәд соньсхгдджана, цеггчириг Северн Корейәс гарггдгә на неггч девснәгнә 1958 джлин апрелин 30 күртл дуусгдх збвтә.

Корейиг негдүллгынг корейчирин эврә бийсиннә чидләр, газдин орн-нутгудин орлцулгнә угагвар, кевәр седджәх Корейин Олн-әмтнә Демократическ Республикин болн Китдин Олн-әмтнә Республикин правительствсин ни седвәриг мана орн-нутг күтцднә дөннәнджәнә. Эн седвәр—нарт делкә чинвртә бәәлгынг талруллгнүр залгдсн, государствс хооридан нег-негән итклцлгынг батлгч, төвкнүн бәәлгынг батлгч эрки чинртә эваргь болджана гидж Советск правительствс февралин 21-д барлсн герчллгнәдән темдггджәнә. СССР-н правительствин тоолврар болхла, терүг төртән авчәх государствсин совещань хураггәд, Корейин хойр аньгиг хоориднә ббрдүллгнәд дөннә болгч эваргын тускар күүндвр кесн болхла сән болх билә.

„Дальн Востокд болн цуг нарт делкәд төвкнүн бәәхд седклән бггч государствс болн олн-әмтс Корейин, Китд болн Советск“ Союзин правительствсин селвгиг „оньган бгч, хәләддж тоолад, корейск төриг нииггәр хагълхд туста ишкдл кецхәк збвтә“ гидж кигдин „Женьминьжибао“ газет бичджәнә.